

Asia: VN/21836/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta kansalliseksi luonnon monimuotoisuusstrategiaksi 2035

Lausuntopyyntö

2. Strategian lähtökohdat

Pohjolan Voima on yksi Suomen merkittävimmistä energiayhtiöistä ja osuutemme Suomessa tuotetusta sähköstä on lähes 20 %. Olemme Suomen kolmanneksi suurin vesivoimayhtiö, tuotamme lämpöä ja sähköä yhteistuotannolla pääasiassa puuperäisillä polttoaineilla viidellä paikkakunnalla ja omistamme ydinvoimayhtiö Teollisuuden Voimasta noin 60 prosenttia. Luonnon monimuotoisuuteen liittyvät kysymykset tulevat ohjaamaan merkittävästi energia-alaa tulevaisuudessa, ja haluamme osallistua aktiivisesti niiden ratkaisemiseen.

Ilmastonmuutos on pystyttävä ratkaisemaan luonnon monimuotoisuuden kanssa samanaikaisesti. Pohjolan Voima on sitoutunut Pariisin ilmastopöytäkirjassa määriteltyyn 1,5 asteen ilmaston lämpenemiseen ja yhtiön tavoitteena on saavuttaa hiilidioksidineutraalisuus 99 prosenttisesti sähkötuotannossa vuoteen 2025. Pohjolan Voima näkee, että ilmastonmuutos on ratkaistava teknologianeutraalisti ja ajankohtaisessa geopoliittisessä kriisissä tarvitsemme kaikkia ilmastoneutraaleja tuotantomuotoja.

Pohjolan Voima on sitoutunut luonnon monimuotoisuuden lisäämiseen. Oma luonnon monimuotoisuustoimintaohjelmamme julkaistaan alkuvuodesta 2023. Luonnon monimuotoisuus on ilmaistu myös konsernimme strategiassa. Olemme luonnon monimuotoisuustoimenpideohjelmassamme asettaneet pitkän aikavälin vision, ja tavoitteet sekä tehneet kolmen vuoden toimenpideohjelman. Luonnon monimuotoisuusvisiomme on seuraava: "Tuntemme luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeimmät vaikutuksemme ja etenemme kohti nettopositiivisuutta. Vahvistamme osaamistamme ja päivitämme tavoitteitamme tiedon lisääntyessä." Toimenpideohjelma tuo systemaattisuutta luonnon monimuotoisuuden lisäämiseen toiminta-alueillamme ja auttaa meitä mittaamaan toimenpiteidemme vaikuttavuutta.

Pohjolan Voima kannattaa Suomen ja EU:n tavoitteita pysäyttää luontokato, ja kiinnittää huomiota toimijoiden jalanjälkeen luonnossa niin kotimaassa kuin ulkomailla. Myös EU:n biodiversiteettistrategian tavoitteet, jotka ovat osin asetettu globaaliksi tavoitteiksi Montrealin luontohuippukokouksessa joulukuussa 2022, ovat kannatettavia, mutta luontokadon pysäyttämiseen tähtäävissä toimissa on huomioitava elinkeinotoiminnan harjoittajat tasavertaisesti muiden intressiryhmien rinnalla.

Pohjolan Voima kannattaa kansallisen biodiversiteettistrategian tavoitetta pysäyttää luontokato vuoteen 2030 mennessä, jonka jälkeen luonnon monimuotoisuus lähtee elpymään. Pohjolan Voima näkee, että tavoitteiden saavuttamiseksi eri toimijoiden sitouttaminen toimenpiteisiin ja yhteiseen päämäärään on tärkeää ja aktiivisen vuoropuhelun eri toimijoiden kesken on olennainen osa luonnon monimuotoisuustoimissa onnistumisessa.

3.1 ja 3.2 Päätavoite ja tarkemmat tavoitteet

-

3.3 Luonnon tilan tavoitteet

Luonnon monimuotoisuus pystytään turvaamaan ja parantamaan sitä elinkeinon harjoittamisen kanssa samanaikaisesti. Aktiivinen vuoropuhelu eri toimijoiden kesken on yksi tärkeimmistä työkaluista luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen ja luontokadon pysäyttämiseen.

Yksi vesivoimayhtiöitä koskevista luonnon monimuotoisuuteen liittyvistä kysymyksistä on vaelluskalat. Olemme jo vuosia toimineet vaelluskalastrategiamme mukaisesti, joka päivitetään vuoden 2023 aikana vastaamaan nykyistä tietopohjaa mm. toteutetuista hankkeista. Vaelluskalastrategia toimii tärkeänä osana alkuvuodesta 2023 hyväksyttävässä luonnon monimuotoisuuden toimenpideohjelmassamme. Pohjolan Voima toteaa, että geneettistä monimuotoisuutta koskeva työ on säilytettävä julkisella tasolla, jotta esimerkiksi yksittäisiä vaelluskalakantoja koskeva geneettinen monimuotoisuus pystytään säilyttämään tarpeeksi laadukkaana. Tällä hetkellä vaelluskalakantoja koskeva geneettistä monimuotoisuudesta on vastuussa Luonnonvarakeskus, minkä ansiosta esimerkiksi lijoella on pystytty säilyttämään vaelluskalojen perimä.

3.4 Suojelu ja ennallistaminen

-

3.5 Paineiden vähentäminen ja juurisyihin vaikuttaminen

Pohjolan Voima näkee, että paineet luonnon monimuotoisuuteen liittyvässä keskustelussa johtuvat ristikkäisistä intresseistä ja usein keskusteluyhteyden puuttumisesta. Lijoen sidosryhmät ovat luoneet Pohjois-Pohjanmaan maakuntaliiton johdolla hyvässä vuoropuhelussa lijoki-vision, joka sisältää toimenpideohjelman lijoen tilan parantamiseksi vuoteen 2030 mennessä. Vaelluskalojen

osalta yhteisenä etenemistapana on edetä vaiheittain ja tutkimustietoon pohjautuen. Iijoki-vision tavoitteena on rakentaa ensin alimpaan voimalaitokseen Raasakkaan vaelluskalojen ylösvaellusratkaisu ja ylimpään voimalaitokseen Haapakoskelle alasvaellusratkaisu. Tutkimustiedon pohjalta etsitään ratkaisut ja tukitoimenpiteet, joilla vaelluskalat pääsevät lopulta kaikkien Iijoen viiden voimalaitoksen ohi. Pohjolan Voima avasi vuonna 2022 Haapakosken voimalaitoksella alasvaellusreitit ensimmäisinä Suomessa, mutta Raasakan ylösvaellusreitti on edelleen hallinto-oikeuden käsittelyssä. Pohjolan Voima näkee, että vapaaehtoisuuteen perustuvien ja yhteistyössä toteutettujen luonnon monimuotoisuustoimenpiteiden avulla saavutamme parhaat lopputulokset jokaisella voimajoella Suomessa.

Kannatamme ympäristön käyttäjien vuoropuhelun vahvistamista. Veden käytön osalta ehdotamme, että alueellisten vesistövisioiden lisäksi Suomeen laaditaan kansallinen vesivisio, jossa eri veden käyttäjien intressit pystytään yhteensovittamaan ja sopimaan käytännön tason toimenpiteistä. Olemme vakuuttuneita siitä, että erilaiset toiminnot, kuten esimerkiksi vesivoima ja vaelluskalat, mahtuvat samaan jokeen.

Vaelluskalakantojen ja muun jokiluonnon eliöstön vahvistamiseksi vuoropuhelua ja yhteistyötä on vahvistettava myös tutkimuslaitosten kanssa. Jokiluonnon tilan vahvistamiseksi tarvitaan kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä. Pohjolan Voima pitää tärkeänä, että vaelluskaloja koskeva rahoitus turvataan vesitalouden vastuuministeriössä, sillä rahoituksella on hyvin tärkeä rooli yhteistyön tiivistämisessä ja toimenpiteiden laajentamisessa.

Pohjolan Voima toteaa, että luonnon monimuotoisuuden tilan seurannan, arvioinnin ja tutkimuksen rahoitusta on vahvistettava. Esimerkiksi luonnon tilan perustilan tiedot ja selvitykset ovat usein puutteellisia ja päätöksiä on jouduttu tekemään pitkälti arvioihin pohjautuen. Pohjolan Voima näkee, että luonnon muotoisuus tulee ohjaamaan vahvasti energiantuotannon tulevaisuutta, minkä vuoksi toimenpiteet on tehtävä tieteeseen ja tutkimukseen perustuvien päätelmien pohjalta.

3.6 Saamelaiset ja luonnon monimuotoisuus

-

3.7 Suomi maailmalla

-

Muita huomioita luonnoksesta

Luonnon monimuotoisuus on monimutkainen kokonaisuus ja sen suurimpana haasteena on vaikuttavuuden mittaaminen. Pidämme välttämättömänä, että mittaamista ja mittareita kehitetään yhteistyössä.

Koski Miikka
Pohjolan Voima Oyj